

تأثیر نگرش دانشجویان کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی از رشته تحصیلی بر رضایت آموزشی با واسطه‌گری انگیزه تحصیلی

مجتبی سوختانلو^۱، ابوالمحمد بندری^۲

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه محقق اردبیلی

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، دانشگاه محقق اردبیلی

چکیده

ارزیابی مطلوب دانشجویان کشاورزی از رشته تحصیلی خود می‌تواند موجب بالا رفتن میزان انگیزه تحصیلی شود که به نوبه خود منجر به رضایت تحصیلی بیشتر آنان می‌شود. هدف از انجام این تحقیق بررسی تأثیر نگرش دانشجویان کشاورزی از رشته تحصیلی بر رضایت تحصیلی با واسطه‌گری انگیزه تحصیلی در دانشگاه محقق اردبیلی (ایران) بود. جامعه آماری ۷۴۰ تن از دانشجویان کارشناسی کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ بود (N=۷۴۰). در این پژوهش علی-ارتباطی حجم نمونه با کمک فرمول کوکران ۲۷۵ تن به دست آمد (n=۲۷۵) و پاسخ‌گویان از طریق نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب شدند. ابزار تحقیق، پرسشنامه‌ای در سه بخش رضایت تحصیلی، ارزیابی از رشته تحصیلی به همراه بخش مقیاس استاندارد انگیزه تحصیلی والراند بود. روایی محتوایی پرسشنامه با نظر سنجی کارشناسان و چند تن از اعضای هیأت علمی مورد تأیید قرار گرفت. روایی تشخیصی (AVE) و پایایی ترکیبی (CR) ابزار تحقیق نیز با برآورد مدل اندازه‌گیری و پس از اعمال نظرهای فنی لازم تأمین شد. داده‌های گردآوری شده با استفاده از SPSS_{win20} و LISREL پردازش و از مدل‌سازی معادله‌های ساختاری برای تحلیل آن‌ها استفاده شد. یافته‌ها نشان دادند که بین میزان پیشرفت تحصیلی با میزان رضایت تحصیلی، انگیزه تحصیلی و ارزیابی از رشته، همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود داشت. بنابر نتایج مدل معادله‌های ساختاری، سهم تأثیرگذاری ارزیابی رشته تحصیلی بر میزان رضایت تحصیلی دانشجویان از رشته به‌طور مستقیم ۶۴ درصد و از مسیر متغیر میانجی انگیزه تحصیلی، ۲۵ درصد بود. از میان شاخص‌های ارزیابی از رشته و شاخص‌های سنجش رضایت تحصیلی، به ترتیب شاخص میزان اهمیت قایل شدن به رشته در جامعه (ضریب تبیین ۰/۳۰۴۱) و تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در رشته تحصیلی خود (ضریب تبیین ۰/۲۶۰۱)، سهم بیشتری را در رضایت تحصیلی به خود اختصاص دادند.

نمایه واژگان: رشته تحصیلی، رضایت تحصیلی، انگیزه تحصیلی، دانشجویان کشاورزی.

نویسنده‌ی مسئول: مجتبی سوختانلو

رایانامه: m.sookhtanlo@uma.ac.ir

دریافت: ۹۶/۲/۸ پذیرش: ۹۶/۸/۳۰

مقدمه

سرچشمه بسیاری از نارسایی‌های آموزشی در نظام آموزش عالی کشاورزی (مانند افت یا ترک تحصیلی، کاهش کیفیت یادگیری و بی‌انگیزه بودن دانشجویان) ریشه در نارضایتی دانشجویان کشاورزی از رشته تحصیلی خود دارد که ناشی از تأثیر و بازخورد جامعه و محیط پیرامونی دانشجویان درباره‌ی آن است (الهلالی و همکاران، ۲۰۱۵). منظور از ارزیابی رشته تحصیلی، داوری ذهنی و فردی دانشجویان از پایگاه اجتماعی و منزلت رشته کشاورزی خود در جامعه و ادراک آنان از بازخوردهای پیرامونی و محیطی درباره‌ی رشته کشاورزی است. ارزیابی از رشته تحصیلی در حقیقت متأثر از جایگاه شکل‌گرفته اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی رشته در جامعه و محیط زندگی دانشجویان آن رشته است که منجر به ارایه بازخوردی نیرومند بر آنان شده و بر انگیزه تحصیلی و در نهایت رضایت از رشته تحصیلی آنان مؤثر خواهد بود (پرهیزی، ۱۳۹۱؛ اکبری بورنگ، ۱۳۹۴؛ برکلی و پاریش، ۲۰۰۵؛ کانو و کواسکه، ۲۰۱۰).

ناهماهنگ بودن ارزیابی از رشته با علایق و میزان انگیزه تحصیلی دانشجویان می‌تواند بعدها بر رضایت تحصیلی آنان تأثیر بگذارد. این امر، تنها محدود به شرایط چالش برانگیز دوران تحصیل نبوده و بیشتر دانش‌آموختگان با پیشینه‌ی نارضایتی تحصیلی و ارزیابی پایین از رشته تحصیلی خود، از شغل مربوط به رشته خود نیز ناراضی بوده و عملکرد مطلوبی در آن ندارند (نورافشان و همکاران، ۲۰۱۴). ارزیابی از رشته تحصیلی در دانشجویان، اغلب ارتباط قوی با وضعیت اشتغال و درآمد به دست آمده از رشته تحصیلی و نگرش عمومی جامعه به رشته تحصیلی دارد و در برون‌دادهای شغلی و عملکردی شاغلان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی مورد نظر تأثیر دارد. به عبارتی، علاقمندی به رشته‌ی تحصیلی و احساس رضایت شکل گرفته از شرایط اشتغال در دانش‌آموختگان و شاغلان یک رشته، تأثیر بسزایی بر دیدگاه مثبت جامعه در مورد رشته و در نهایت ارزیابی مطلوب دانشجویان از آن رشته خواهد داشت و منجر به تقویت انگیزه تحصیلی و افزایش رضایت تحصیلی خواهد شد (ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰؛ کانو و کواسکه، ۲۰۱۰؛ الهلالی و همکاران، ۲۰۱۵).

رضایت تحصیلی از رشته نیز، نشان‌دهنده‌ی میزان علاقه

و رضایت درونی فرد از رشته و میزان تمایل به شاغل شدن و یا ادامه تحصیل در آن و پیشنهاد کردن آن به دیگران است (ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰؛ احمدپور، ۱۳۹۵؛ جهانی و آژ، ۱۳۹۵). چالش‌هایی چون چیرگی مدرک‌گرایی، نبودن علاقه به رشته، افت یا ترک تحصیلی و بی‌انگیزه بودن دانشجویان (رحیمی و آبروش، ۱۳۹۳؛ یمنی دوزی سرخابی، ۱۳۹۳؛ زرافشانی و همکاران، ۱۳۹۵) نمود بیشتری یافته است که به طور فزاینده‌ای برگرفته از ارزیابی نامناسب از رشته تحصیلی و نارضایتی تحصیلی بوده که منجر به افت کارایی بهینه آموزش عالی می‌شود. انگیزه تحصیلی، عاملی درونی است که فرد را از درون به فعالیت تحصیلی واداشته و منبعث از نیازهای تحصیلی فرد است (ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰). از آنجایی که یادگیری نوعی تغییر در رفتار است لذا باید به استعدادها، انگیزه‌های تحصیلی فراگیران توجه گردد تا زمینه را برای بروز رضایت تحصیلی فراهم سازد. انگیزه پایین نسبت به رشته تحصیلی افزون بر کاهش رضایت تحصیلی، ممکن است انگیزه‌ی پیشرفت را کاهش دهد و یا از بین ببرد و در نتیجه، افت تحصیلی، پدیده مردودی و ترک تحصیل را که از دشواری‌ها و آفات مهم هر نظام آموزشی است، بروز می‌کند. این عامل‌ها تنها منجر به زیان‌های اقتصادی در عملکرد نظام آموزش عالی و سطح جامعه نیست بلکه ریشه بسیاری از انحراف‌ها، نابسامانی‌ها و آشفتگی‌های روانی-عاطفی در جامعه را شامل می‌شود (فرشچی و اردلان، ۱۳۹۳).

بدیهی است شرایط کنونی و آتی دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی به عنوان برون‌داد اصلی دانشگاه‌ها، مبنای اصلی ارزیابی کارایی و اثربخشی نظام آموزش عالی به شمار می‌آید. در حقیقت اثربخشی نظام آموزشی، میزان سازگاری رفتار دانش‌پژوهان با انتظارات، خواسته‌ها، هدف‌ها، مهارت و نگرش کسب شده مورد انتظار در یک مبحث خاص در فرایند تأثیر آموزش تعریف می‌شود (معصومی کلاتی، ۱۳۹۳؛ صفایی موحد و همکاران، ۱۳۹۲). در همین زمینه، با بررسی وضعیت شاغلان در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور نشان می‌دهد که بخش صنعت و کشاورزی در ایجاد شغل چندان موفق عمل نکرده‌اند (زمانی و کریمی، ۱۳۹۴)؛ همچنین با توجه به نمای عملگرایی در بازارهای کار کشاورزی، دانشجویان دختر

دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران به این نتیجه دست یافتند، بین سن و انگیزه تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت معنی داری وجود داشت. اما بین رضایت تحصیلی بین دانشجویان رشته‌های مختلف، تفاوت معنی داری مشاهده نشد. همچنین عامل سن به عنوان قوی‌ترین متغیر پیش‌بین برای تبیین رضایت تحصیلی و انگیزه تحصیلی شناخته شد. در همین زمینه اکبری بورنگ (۱۳۹۴) نیز بر نقش انگیزه تحصیلی بر رضایت‌مندی از رشته دانشجویان اشاره داشته و ارزیابی دانشجویان از جایگاه رشته خود را بر انگیزه تحصیلی، مثبت ارزیابی کرده است.

برکلی و پاریش (۲۰۰۵) به شناسایی و تعیین عامل‌های مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی در دانشکده کشاورزی دانشگاه کانزاس آمریکا پرداختند. دوازده رشته کشاورزی در مقطع کارشناسی مدنظر تحقیق بود. داشتن انگیزه تحصیلی، علاقه به رشته تحصیلی و کار با گیاهان و جانوران اولویت اصلی پاسخگویان در انتخاب رشته کشاورزی بود. همچنین متغیرهای جنسیت، تجربه دوره‌های کشاورزی در دبیرستان، توصیه و تشویق دبیران، دوستان و آشنایان و حمایت والدین نیز بر ارزیابی از رشته تحصیلی و انتخاب رشته دانشجویان کشاورزی مؤثر بود. در همین زمینه کشیشیان و همکاران (۲۰۱۰) نیز به بررسی عامل‌های انگیزه‌ای اثرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی در میان دانشجویان دانشگاه اس تی جونز آمریکا پرداختند. بنابر یافته‌های تحقیق، برخی از عامل‌های اصلی تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی شامل شرایط احتمال استخدام و امنیت شغلی بالای رشته مورد نظر، توصیه و تشویق والدین، علاقه به ماهیت و محتوای رشته، جایگاه رشته در جامعه (ارزیابی از رشته تحصیلی) و کیفیت آموزش‌های دانشگاهی بود.

کانو و کواسکه (۲۰۱۰) در تحقیق خود برای بررسی رضایت از جایگاه رشته و ارزیابی از رشته تحصیلی میان دانشجویان علوم اجتماعی دانشگاه پیتزبورگ (به کمک تحلیل مسیر) متغیرهایی که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر رضایت از جایگاه رشته تحصیلی اثرگذار بودند را شامل وضعیت شغلی رشته در جامعه، کیفیت ارزیابی از رشته تحصیلی میان دانشجویان، سال تحصیلی، آمادگی و شناخت پیشین نسبت به رشته، اهمیت رشته در سطح جامعه، جنسیت دانشجو و نداشتن انگیزه تحصیلی و علاقه

ارزیابی نامناسب‌تری پیدا می‌کنند (نوغانی و همکاران، ۱۳۹۴؛ تسما و همکاران، ۲۰۱۲). اما آنچه به عنوان پیش‌نیاز مهم در کیفیت آموزشی و اثربخشی در نظام آموزش عالی کشاورزی مطرح است، علاقمندی به رشته تحصیلی و وجود رضایت تحصیلی، میان فراگیران نظام آموزش عالی کشاورزی است (ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰)، چرا که در تحقیقات متعدد عامل علاقه در گزینش رشته تحصیلی میان اولویت‌های اول دانشجویان قرار ندارد (شاه‌ولی و عابدی سروستانی، ۱۳۹۳). ربانی و ربیعی (۱۳۹۰) در بررسی تأثیر نحوه ارزیابی از رشته بر میزان رضایت تحصیلی دانشجویان دانشگاه اصفهان (با کمک تحلیل لیزرل)، نتیجه گرفتند که حدود ۶۵ درصد پاسخگویان علایق و نظر خودشان را مهم‌ترین عامل‌های تأثیرگذار بر انتخاب رشته معرفی کردند. نزدیک به همین نسبت از آنان نیز عنوان کرده‌اند که در صورت داشتن دانش و شناخت امروزشان، دوباره رشته کنونی را انتخاب می‌کردند. در بررسی سهم تأثیرگذاری نحوه ارزیابی فرد از رشته بر میزان رضایت تحصیلی‌اش ملاحظه شد که عامل تأثیرگذار ارزیابی از رشته تحصیلی بر رضایت تحصیلی ۵۸ درصد بود.

پرهیزی (۱۳۹۱)، در تحقیق خود درباره رابطه بین شیوه‌های ارزیابی با میزان پیشرفت تحصیلی، انگیزه تحصیلی و رضایت‌مندی از رشته میان دانشجویان دانشگاه مجازی اصفهان نتیجه گرفت، به‌کارگیری سازه ارزیابی حضوری و راهبردهای سطحی ارزشیابی با پیشرفت تحصیلی، انگیزه تحصیلی و رضایت‌مندی از رشته در میان دانشجویان رابطه مثبت و معنی داری وجود داشت. همچنین عامل‌های جمعیت‌شناختی (جنسیت، رشته تحصیلی و سن در انتخاب نوع ارزشیابی دانشجو)، تأثیرگذار نبود. همچنین بنابر یافته‌های فرشچی و اردلان (۱۳۹۳)، در ارتباط با رضایت تحصیلی، انگیزه تحصیلی و دستاوردهای تحصیلی در میان دانشجویان کشاورزی دانشگاه بوعلی همدان، میزان رضایت تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشکده کشاورزی بالاتر از حد متوسط به‌دست آوردند. همچنین بین رضایت از رشته تحصیلی با دستاوردهای تحصیلی، انگیزه تحصیلی و میزان پیشرفت تحصیلی (معدل) همبستگی مثبت و معنی داری وجود داشت. همچنین ارزیابی از رشته در میان دانشجویان حد مناسبی داشت. آتشکار و همکاران (۱۳۹۳) در بررسی رابطه بین انگیزه تحصیلی و رضایت تحصیلی

رشته خود ترغیب خواهد کرد. این امر در نهایت منجر به بازدهی بالای آموزشی و مسئولیت پذیری آتی آنان خواهد شد. این هدف محقق نخواهد شد مگر آنکه ارزیابی از رشته دانشجویان در جایگاه مناسبی تبیین شده باشد و هم‌راستا با پرورش انگیزه منجر به رضایت تحصیلی دانشجویان شود (ارفعی و همکاران، ۱۳۸۷؛ ادهمی مقدم و همکاران، ۱۳۹۴). از این رو، با توجه به اهمیت موضوع، هدف این تحقیق آن است تا به بررسی و ارزیابی سهم تأثیرگذاری نحوه ارزیابی فرد از رشته تحصیلی خود بر میزان رضایت تحصیلی از رشته، با واسطه‌گری انگیزه تحصیلی در میان دانشجویان کشاورزی بپردازد.

روش شناسی

این پژوهش حاضر از نوع کاربردی و روش پژوهش از نوع علی-ارتباطی بوده که در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ انجام شد. جامعه آماری تحقیق، شامل همه دانشجویان کشاورزی و منابع طبیعی (مقطع کارشناسی) شاغل به تحصیل در سال‌های تحصیلی سوم و چهارم به شمار ۷۴۰ نفر بود. بیشتر دانشجویان سال‌های اول و دوم تحصیلی، هنوز دروس تخصصی رشته خود را در حد مناسبی نگذرانده‌اند و شناخت مطلوبی از ماهیت و محتوای رشته تحصیلی خود ندارند؛ لذا در این تحقیق مد نظر قرار نگرفتند. روش نمونه‌گیری، طبقه‌ای تصادفی (بر مبنای جنس (۱- دختر، ۲- پسر) و گرایش تحصیلی) بود. نمونه آماری به کمک فرمول کوکران به دست آمد که برای افزایش دقت، شمار به ۲۷۵ نفر (۱۲۷ دانشجوی پسر و ۱۴۸ دانشجوی دختر) افزایش یافت. برای تعیین روایی ابزار تحقیق از روایی محتوایی و روایی سازه استفاده شد. روایی محتوایی پرسشنامه بر پایه نظرسنجی چندتن از اعضای هیأت علمی و پس از اعمال نظرهای فنی و ضروری تأیید شد. برای بررسی پایایی متغیر مهم‌ترین دلایل در انتخاب رشته تحصیلی، از آنجاکه در معادله‌های ساختاری به کار برده نشد، بر پایه میزان تنای ترتیبی (بالاتر از ۰/۷) مطلوب به دست آمد. ابزار پژوهش، شامل پرسشنامه‌ای مرکب از گویه‌های ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای (۱۲ گویه)، انتخاب رشته تحصیلی (۱۲ گویه)، ارزیابی رشته تحصیلی (۷ گویه)، مقیاس استاندارد سنجش انگیزه تحصیلی (۲۷ گویه) و گویه‌های مرتبط با رضایت تحصیلی از رشته (۵ گویه) بود که گویه‌های سنجنده متغیرهای تحقیق، دارای

به شغل مرتبط به رشته معرفی کردند. همچنین، نورافشان و همکاران (۲۰۱۴) در بررسی دلایل انتخاب رشته و دانشگاه و میزان رضایت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز نتیجه گرفتند ۵۹/۴ درصد از دانشجویان از انتخاب رشته خود رضایت داشتند که البته با افزایش سال تحصیلی این رضایت و انگیزه تحصیلی آنان از رشته کاهش یافت. همچنین عامل‌های اصلی تعیین کننده و تأثیرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی، توصیه و تشویق دبیران دبیرستان، پدر و مادر و نزدیکی دانشگاه به محل زندگی بود.

در همین زمینه حکیم (۲۰۱۴) در تحقیق خود به بررسی وضعیت رضایت از رشته تحصیلی در میان دانشجویان پرستاری دانشگاه جندی شاپور اهواز پرداخت. بنابر یافته‌ها، ۶۲/۵ درصد از پاسخگویان، ارزیابی خوبی نسبت به جایگاه رشته و شغل پرستاری در سطح جامعه نداشتند. محقق در تحقیق خود به متغیرهایی که بر رضایت از رشته تحصیلی دانشجویان اثرگذار باشد را شامل این زمینه‌ها معرفی کرده است: اطلاعات پیشین دانشجویان در مورد رشته، جایگاه رشته در سطح جامعه (ارزیابی از رشته تحصیلی)، آینده شغلی رشته و درآمد آن، شرح وظایف، نوع ارتباط بین مربیان، استادان و کارکنان دانشگاه با دانشجویان، امکانات آموزشی و روش‌های مدیریتی دانشگاه. شناسایی شاخص‌های ارزیابی از رشته، نقش سازنده و گاه میانجی متغیر انگیزه تحصیلی و تأثیر بر رضایت تحصیلی دانشجویان برای برنامه‌ریزی‌های کلان آموزشی بسیار ضروری است (ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰؛ پرهیزی، ۱۳۹۱؛ اکبری بونگ، ۱۳۹۴؛ کانو و کواسکه، ۲۰۱۰)، زیرا موارد مطرح شده در صورت نبود هماهنگی مناسب، باعث ایجاد خلاءهای مختلف آموزشی و روحی در سلیقه‌ها، استعداد و انتظارات دانشجویان از خود شده و موجب اثرگذاری‌های روانی، اجتماعی و اقتصادی نامطلوب در درازمدت برای جامعه می‌شود (حامدی‌راد و همکاران، ۲۰۱۴).

ارزیابی مطلوب دانشجویان از رشته تحصیلی خود، با الابردن میزان انگیزه تحصیلی، منجر به نقشی سازنده برای بروز رضایت تحصیلی در میان دانشجویان کشاورزی می‌شود. لذا می‌توان یکی از ابتدایی‌ترین نیازها و ضرورت‌های یادگیری را، علاقه و رضایت تحصیلی دانست که فرد را برای دستیابی به آگاهی‌های بیشتر و کسب ارزیابی مناسب‌تر از

نداشتن تمایل به تغییر دادن رشته تحصیلی. برای سنجش متغیر میانجی تحقیق (انگیزه تحصیلی)، از مقیاس استاندارد انگیزه تحصیلی (AMS) که توسط والراند و همکاران (۱۹۹۲) ارایه شده بود استفاده شد (واحدی و همکاران، ۱۳۹۱؛ آشکار و همکاران، ۱۳۹۳؛ اکبری بورنگ، ۱۳۹۴؛ حیدری و همکاران، ۱۳۹۴؛ هگارتی، ۲۰۱۶؛ چاگروپورتی، ۲۰۱۶؛ استون اوتوار و هوگان، ۲۰۱۶). این مقیاس از ۲۷ گویه بر پایه مقیاس لیکرت (با نمره‌دهی یک تا پنج از بسیار مخالفم تا بسیار موافقم) تهیه شده و دارای سه مؤلفه انگیزه درونی (شامل انگیزه درونی دانش، انگیزه درونی موفقیت و انگیزه درونی تحرکی در ۱۲ گویه)، انگیزه بیرونی (تنظیم بیرونی، تنظیم درون فکن، تنظیم همانندسازی و... در ۱۱ گویه) و بی‌انگیزه‌ی تحصیلی (شرایط به‌القوه بی‌انگیزگی به تلاش، نداشتن تمایل به مطالعه درس‌ها و... در ۴ گویه) بود که سطوح انگیزه به کمک این مقیاس قابل اندازه‌گیری است.

برای روایی همگرا، بر پایه سه معیار بارهای عاملی برابر و بزرگ‌تر از ۰/۵، میانگین واریانس استخراج شده برابر و بزرگ‌تر از ۰/۵ و پایایی ترکیبی برابر و بزرگ‌تر از ۰/۷ (هایر و همکاران، ۲۰۱۰)، همگرایی ابزار تحقیق پس از اعمال نظرهای فنی لازم در حد مطلوب به‌دست آمد. در ارتباط با روایی تشخیصی با توجه به این که میانگین واریانس استخراج شده برای هر متغیر پنهان در مدل‌های اندازه‌گیری از میانگین مجذور واریانس مشترک و بیشینه مجذور واریانس مشترک بین همه‌ی متغیرهای پنهان بزرگ‌تر بود (پهلوان شریف و مهدویان، ۱۳۹۴؛ رضایی و همکاران، ۱۳۹۵)، در نتیجه ابزار تحقیق دارای روایی تشخیصی مطلوبی بود. در رابطه با پایایی مدل اندازه‌گیری بر پایه سه معیار بار عاملی برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۵، آلفای کرونباخ برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۵ و پایایی ترکیبی (CR) برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۷، پایایی هر سه متغیر اندازه‌گیری مورد ارزیابی در حد مناسب بود (جدول ۱).

جدول ۱. بررسی پایایی و روایی مدل معادله‌های ساختاری

متغیرهای پنهان	پایایی ترکیبی (CR)	روایی همگرا (AVE)	تتای ترتیبی
ارزیابی رشته تحصیلی	۰/۷۷	۰/۶۳	۰/۷۶
انگیزش تحصیلی	۰/۷۴	۰/۵۷	۰/۷۴
رضایت‌مندی از رشته تحصیلی	۰/۷۹	۰/۶۶	۰/۷۵

ترتیب خاص و دارای وزن‌های یکسان در یک مقیاس لیکرت (از "خیلی کم" تا "خیلی زیاد" در دامنه ۱ تا ۵) عرضه شد. برای ارزیابی سهم تأثیرگذاری نحوه ارزیابی فرد از رشته، بر میزان رضایت تحصیلی از رشته خود با توجه به نقش میانجی انگیزه تحصیلی، از تحلیل رابطه سه متغیر به واسطه مدل معادله‌های ساختاری استفاده شد. برای تحلیل مناسب مدل مفهومی تحقیق و در نظر گرفتن اینکه متغیرها ممکن است به‌طور همزمان نسبت به هم دارای رابطه‌های علی باشند و همچنین وجود متغیر میانجی (علوی، ۱۳۹۳)؛ از روش مدل‌سازی معادله‌های ساختاری (لیزرل) برای تحلیل استفاده شد. مدل‌سازی معادله‌های ساختاری، با احتساب وجود رابطه‌های علی میان متغیرها، مدل‌های علی را با دستگاه معادله خطی آزمون می‌کند و با آزمون رابطه‌های تئوریک و نظری موجود در یک وضعیت مفروض، برآورد رابطه‌های علی میان متغیرهای پنهان (مشاهده نشده) و نیز رابطه‌های میان متغیرهای آشکار (مشاهده شده) را امکان‌پذیر می‌سازد (ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰؛ ویرا، ۲۰۱۱).

متغیر پنهان بیرونی "ارزیابی رشته تحصیلی" با هفت متغیر آشکار سنجش شده است. این متغیرها شامل موارد زیر بود (ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰؛ فرشچی و اردلان، ۱۳۹۳؛ نورافشان و همکاران، ۲۰۱۴؛ کانو و کواسکه، ۲۰۱۰؛ حکیم، ۲۰۱۴)؛ ۱- میزان اهمیت قائل شدن به رشته در جامعه؛ ۲- احتمال اشتغال در حرفه‌ای مرتبط با رشته؛ ۳- ارزیابی دانشجو از درجه اهمیت رشته برای توسعه کشور؛ ۴- میزان اهمیت و ارزش قائل شدن به رشته توسط خانواده؛ ۵- میزان اهمیت و ارزش قائل شدن به رشته توسط دوستان و آشنایان؛ ۶- احساس غرور داشتن به رشته خود در جامعه؛ و ۷- احتمال برخورداری از درآمد مناسب داشتن با شاغل شدن در حرفه‌ای مرتبط با رشته. از سوی دیگر، برای اندازه‌گیری متغیر پنهان درونی (رضایت از رشته تحصیلی)، پنج شاخص زیر به‌کار برده شد (شاهولی و عابدی سروستانی، ۱۳۹۳؛ نیلی و عبدی، ۱۳۹۵؛ جهانی و آژ، ۱۳۹۵؛ حکیم، ۲۰۱۴؛ الهلالی و همکاران، ۲۰۱۵؛ هگارتی، ۲۰۱۶؛ چاگروپورتی، ۲۰۱۶؛ استون اوتوار و هوگان، ۲۰۱۶)؛ ۱- میزان علاقه دانشجو به محتوای رشته؛ ۲- تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در زمینه رشته تحصیلی؛ ۳- تمایل به توصیه به دیگران برای انتخاب این رشته تحصیلی؛ ۴- تمایل به ادامه تحصیل در این رشته، و ۵- میزان

یافته‌ها
۲۱/۶۳ بود. رشته تحصیلی ۲۲/۲ درصد پاسخگویان مربوط به زراعت و اصلاح نباتات و کمترین آنان با ۲/۹ درصد به رشته مرتع و آبخیزداری اختصاص داشت. بیشترین فراوانی معدل میان پاسخگویان (۴۳/۶ درصد) در محدوده ۱۳ تا ۱۴/۹ بود و میانگین معدل پاسخگویان ۱۵/۶۳ بود.

با توجه به نتایج جدول ۲، ۵۳/۸ درصد از پاسخگویان دانشجویان زن و ۴۶/۲ درصد آنان دانشجویان مرد بودند، که بیشترین فراوانی پاسخگویان (۳۸/۲ درصد) در محدوده سنی ۲۰ الی ۲۱ سال قرار داشتند و میانگین سن پاسخگویان

جدول ۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر پایه ویژگی‌های فردی

متغیر	سطح متغیر	فراوانی	درصد	کمینه	بیشینه
سن (سال)	۱۹ سال و کمتر	۱۵	۵/۵	۱۹	۲۸
	۲۰-۲۱	۱۰۵	۳۸/۲		
	۲۲-۲۳	۱۰۱	۳۶/۷		
	۲۴ و بالاتر	۵۴	۱۹/۶		
	جمع	۲۷۵	۱۰۰		
جنس	مرد	۱۲۷	۴۶/۲	مد: مرد	
	زن	۱۴۸	۵۳/۸		
	جمع	۲۷۵	۱۰۰		
معدل (میانگین نمرات)	۱۰/۹ و کمتر	۹	۳/۲	۱۰	۱۹/۹
	۱۱-۱۲/۹	۱۳	۴/۷		
	۱۳-۱۴/۹	۳۴	۱۲/۴		
	۱۵-۱۶/۹	۱۲۰	۴۳/۶		
	۱۷-۱۸/۹	۶۸	۲۴/۸		
بالاتر از ۱۹	۳۱	۱۱/۳	جمع	۲۷۵	۱۰۰
رشته تحصیلی	زراعت و اصلاح نباتات	۶۱	۲۲/۲	مد: زراعت و اصلاح نباتات	
	علوم دامی	۴۳	۱۵/۶		
	گیاه‌پزشکی	۳۹	۱۴/۲		
	مهندسی آب	۵۱	۱۸/۶		
	باغبانی	۳۱	۱۱/۳		
	ماشین‌های کشاورزی	۲۴	۸/۷		
	مرتع و آبخیزداری	۸	۲/۹		
	صنایع غذایی	۱۸	۶/۵		

بر پایه داده‌های جدول ۳، بر پایه اولویت‌بندی عامل‌های اصلی تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی، به ترتیب گویه‌های کسب مدرک تحصیلی (میانگین ۳/۶۳ و ضریب تغییرات ۰/۳۳۴) و تشویق رسانه‌ها (تلویزیون، رادیو، مجلات، روزنامه‌ها و پایگاه‌های اینترنتی) (میانگین ۳/۵۷

و ضریب تغییرات ۰/۳۴۸) در اولویت‌های اول و دوم قرار داشتند. همچنین گویه توصیه و یا تشویق دبیران و مربیان با میانگین ۲/۳۲ و ضریب تغییرات ۰/۶۱۳ اولویت آخر را در عامل‌های تأثیرگذار در انتخاب رشته پاسخگویان داشت.

جدول ۳: اولویت‌بندی عامل‌های اصلی تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر انتخاب رشته توسط پاسخگویان

عامل	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	اولویت
-کسب مدرک تحصیلی	۳/۶۳	۱/۲۱۳	۰/۳۳۴	۱

ادامه جدول ۳

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	عامل
۲	۰/۳۴۸	۱/۲۴۳	۳/۵۷	-تشویق رسانه‌ها (تلویزیون، رادیو، مجلات، روزنامه‌ها و سایت‌های اینترنتی)
۳	۰/۴۵۹	۱/۱۴۴	۲/۴۹	-توصیه و یا تشویق دوستان، آشنایان و خویشان
۴	۰/۴۶۷	۱/۳۶۸	۲/۹۳	-تحصیل یکی از نزدیکان و یا دوستان در رشته مورد نظر
۵	۰/۴۷۷	۱/۱۸۲	۲/۴۸	-امکان داشتن آینده شغلی با کسب درآمد بالا
۶	۰/۴۸۳	۱/۳۱۴	۲/۷۲	-توصیه و یا تشویق والدین
۷	۰/۴۸۴	۱/۴۰۱	۲/۸۹	-علاقتمندی زیاد به خود محتوا و ماهیت رشته
۸	۰/۴۸۸	۱/۳۳۱	۲/۷۳	-اعتبار بالای رشته تحصیلی در مقایسه با دیگر رشته‌های دانشگاهی
۹	۰/۴۹۴	۱/۴۱۴	۲/۸۶	-شانس و اتفاق در انتخاب رشته
۱۰	۰/۵۰۵	۱/۳۸۸	۲/۷۵	-کسب موقعیت شغلی
۱۱	۰/۵۶۱	۱/۳۵۲	۲/۴۱	-دیگر انگیزه‌های جانبی (مانند تحصیل در محل زندگی، سربازی، فرار از بیکاری و ...)
۱۲	۰/۶۱۳	۱/۴۲۴	۲/۳۲	-توصیه و یا تشویق دبیران و مربیان

مقیاس سنجش: خیلی کم (۱)، کم (۲)، متوسط (۳)، زیاد (۴)، خیلی زیاد (۵)

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود بر پایه آزمون من‌ویتنی، در میان دانشجویان پسر و دختر تفاوت معنی‌داری در سطح معنی‌داری یک درصد با میزان انگیزه تفاوت معنی‌داری وجود داشت؛ اما بین دانشجویان پسر و دختر از لحاظ میزان رضایت تحصیلی، تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد.

جدول ۴: تأثیر جنس بر ارزیابی از رشته، انگیزه و رضایت تحصیلی

متغیرها	جنسیت	رتبه میانگین	U	آماره z	Sig.
ارزیابی از رشته	پسر	۱۷۲/۱۱	۵۰۶۶/۵۰	-۶/۵۹۹	۰/۰۰
	دختر	۱۰۸/۷۳			
انگیزش تحصیلی	پسر	۱۵۳/۰۶	۷۴۸۵/۵۰	-۲/۹۱۸	۰/۰۰۴
	دختر	۱۲۵/۰۸			
رضایت تحصیلی	پسر	۱۳۸/۷۱	۹۳۰۸/۰۰	-۰/۱۳۷	۰/۸۹
	دختر	۱۳۷/۳۹			

برای تعیین همبستگی بین میزان پیشرفت تحصیلی (معدل) با ارزیابی از رشته، انگیزه تحصیلی و رضایت از رشته از ضریب‌های همبستگی استفاده شد. بنابراین نتایج جدول (۵)، بین میزان پیشرفت تحصیلی (معدل) با میزان رضایت از رشته تحصیلی (در سطح یک درصد)، انگیزه تحصیلی (در سطح پنج درصد) و ارزیابی از رشته دانشجویان (در سطح پنج درصد)، همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود داشت.

جدول ۵. خلاصه همبستگی معدل با متغیرهای میزان ارزیابی از رشته، انگیزه تحصیلی و رضایت تحصیلی

متغیر	معدل	رضایت از رشته	ارزیابی از رشته	انگیزه تحصیلی
معدل	۱	۰/۴۳۲**	۰/۱۵۰*	۰/۱۷۶*
رضایت از رشته	۰/۴۳۲**	۱	۰/۴۴۵**	۰/۳۸۱**
ارزیابی از رشته	۰/۱۵۰*	۰/۴۴۵**	۱	۰/۳۱۳*
انگیزه تحصیلی	۰/۱۷۶*	۰/۳۸۱**	۰/۳۱۳*	۱

*: $P < 0.05$, **: $P < 0.01$

تحقیق پس از اعمال نظرهای فنی لازم در حد مطلوب به دست آمد. همان گونه که در جدول ۵ مشاهده می شود همه متغیرهای پنهان، پس از گذراندن مراحل تبیین روایی پرسشنامه، دارای مقدار پایایی ترکیبی بالای ۰/۷ به دست آمد که نشان دهنده پایایی مناسب مدل بود. همچنین مقدار میانگین واریانس استخراج شده AVE برای متغیرهای پنهان بالاتر از ۰/۵ است؛ بنابراین روایی همگرای مدل اندازه گیری نیز مطلوب بود (هایر و همکاران، ۲۰۱۰). در جدول (۶)، متغیرهای موجود در مدل معادلات ساختاری تحقیق و نشانه های اختصاری به کار رفته آنها در مدل تحلیل شده توسط لیزرل ارائه شده است که برآزش مدل های اندازه گیری در سطح مطلوبی بوده و رابطه منطقی بین متغیرهای مورد بررسی برقرار بود.

برای بررسی اعتبار یا روایی مدل معادله های ساختاری، از پایایی ترکیبی CR و روایی همگرا استفاده شد. برتری پایایی ترکیبی در آن است که پایایی سازه ها نه به صورت مطلق، بلکه با توجه به همبستگی سازه هایشان با یکدیگر محاسبه می شود. همچنین برای محاسبه آن، شاخص های بار عاملی بیشتر، اهمیت زیادتری دارند (آقازاده و یزدانی، ۱۳۹۴). روایی همگرا یا میانگین واریانس استخراج شده (AVE)، معیار دیگری است که برای برآزش مدل های اندازه گیری در روش مدل سازی معادله های ساختاری به کار برده می شود.

برای روایی همگرا، بنابر جدول ۵ بر پایه سه معیار بارهای عاملی برابر و بزرگ تر از ۰/۵، میانگین واریانس استخراج شده برابر و بزرگ تر از ۰/۵ و پایایی ترکیبی برابر و بزرگ تر از ۰/۷ (هایر و همکاران، ۲۰۱۰)، همگرایی ابزار

جدول ۶- برآزش مدل های اندازه گیری

متغیر پنهان (نماد در مدل)	نشانه اختصاری	متغیر آشکار (نماد در مدل)	بار عاملی
ارزیابی رشته تحصیلی	ارزیابی ۱	۱- میزان اهمیت قائل شدن به رشته در جامعه	۰/۷۴
	ارزیابی ۲	۲- احتمال اشتغال در حرفه ای مرتبط با رشته	۰/۷۱
	ارزیابی ۳	۳- ارزیابی دانشجویان درجه اهمیت رشته برای توسعه کشور	۰/۸۳
	ارزیابی ۴	۴- میزان اهمیت و ارزش قائل شدن به رشته توسط خانواده	۰/۶۹
	ارزیابی ۵	۵- میزان اهمیت و ارزش قائل شدن به رشته توسط دوستان و آشنایان	۰/۷۷
	ارزیابی ۶	۶- احساس غرور داشتن به رشته خود در جامعه	۰/۷۳
	ارزیابی ۷	۷- احتمال برخورداری از درآمد مناسب و شاغل شدن در حرفه ای مرتبط با رشته	۰/۸۱
CR=۰/۷۷, Cronbach's Alpha=۰/۷۴, AVE=۰/۶۳			
انگیزه تحصیلی (متغیر میانجی)	انگیزه ۱	۱- انگیزه درونی	۰/۷۱
	انگیزه ۲	۲- انگیزه بیرونی	۰/۷۰
	انگیزه ۳	۳- بی انگیزهی	۰/۷۳
CR=۰/۷۴, Cronbach's Alpha=۰/۷۲, AVE=۰/۵۷			
رضایت تحصیلی	رضایت ۱	۱- میزان علاقه دانشجویان به محتوای رشته	۰/۷۲
	رضایت ۲	۲- تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در زمینه رشته تحصیلی	۰/۷۷
	رضایت ۳	۳- تمایل به توصیه به دیگران برای انتخاب این رشته تحصیلی	۰/۷۸
	رضایت ۴	۴- تمایل به ادامه تحصیل در این رشته	۰/۸۰
	رضایت ۵	۵- میزان نداشتن تمایل به تغییر دادن رشته تحصیلی	۰/۸۶
CR=۰/۷۹, Cronbach's Alpha=۰/۷۷, AVE=۰/۶۶			

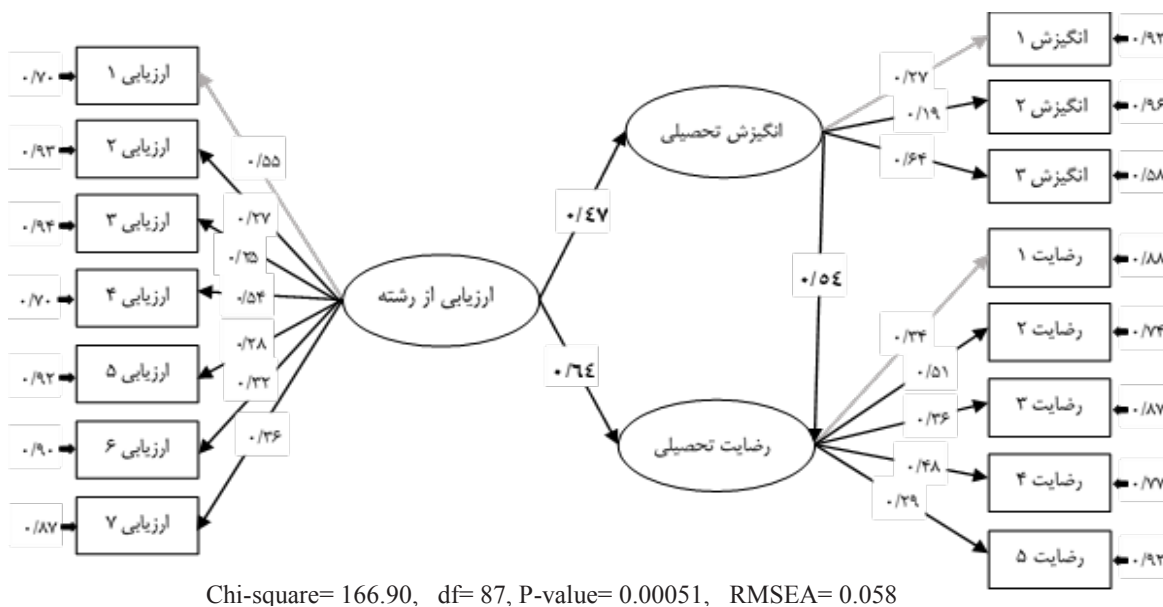
۲، واریانس ارزیابی فرد از رشته تحصیلی به ترتیب، توان تبیین ۳۰/۲۵ درصد از واریانس میزان اهمیت قائل شدن به رشته در جامعه؛ ۷/۲۹ درصد از واریانس احتمال اشتغال

ب- تفسیر نتایج تحلیل مدل ساختاری

با محاسبه مربع فراسنجه (پارامتر) لاندایا بارهای عاملی به دست آمده، ضریب تبیین به دست می آید. لذا بنابر شکل

متغیر بی انگیزگی تحصیلی (با ضریب تبیین $0/4096$)، سهم بیشتری به خود اختصاص داده است. همچنین برای متغیر رضایت از رشته تحصیلی، می توان این گونه اذعان داشت که این متغیر به ترتیب، توان تبیین $11/56$ درصد از واریانس میزان علاقه دانشجویان به محتوای رشته؛ $26/01$ درصد از واریانس تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در زمینه رشته تحصیلی؛ $12/96$ درصد از واریانس تمایل به توصیه به دیگران برای انتخاب این رشته تحصیلی؛ $23/04$ درصد از واریانس تمایل به ادامه تحصیل در این رشته و $8/41$ درصد از واریانس میزان نداشتن تمایل به تغییر دادن رشته تحصیلی را دارد. از شاخص های سنجش رضایت مندی از رشته تحصیلی، احتمال شاخص تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در زمینه رشته تحصیلی (با ضریب تبیین $0/2601$)، سهم بیشتری نسبت به بقیه به خود اختصاص داده است.

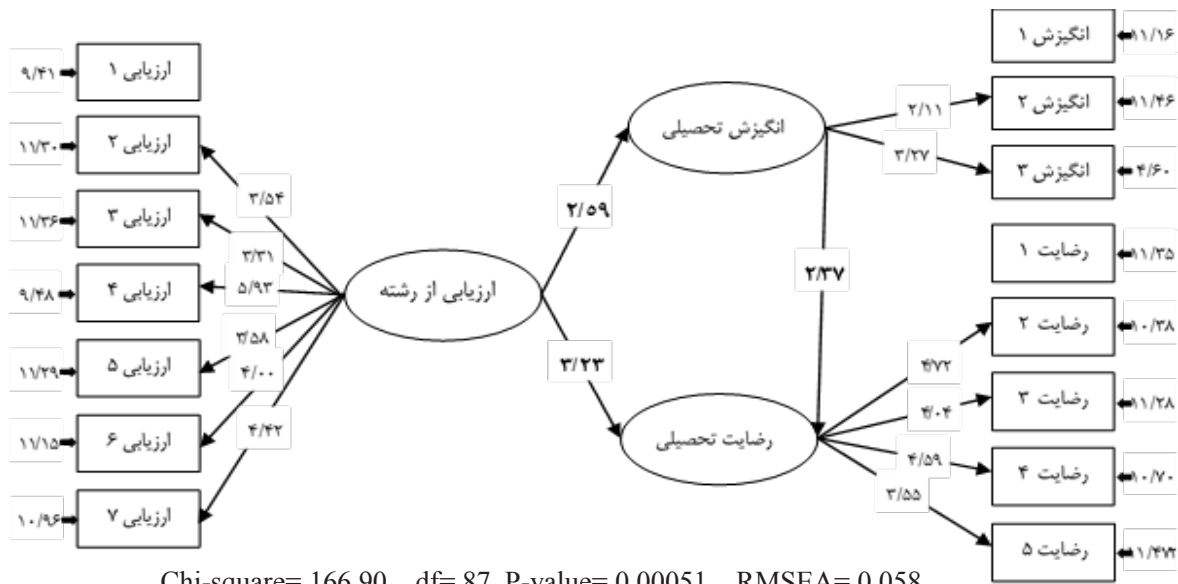
در حرفه ای مرتبط با رشته؛ $6/25$ درصد از واریانس ارزیابی دانشجویان از درجه اهمیت رشته برای توسعه کشور؛ $29/16$ درصد از واریانس میزان اهمیت و ارزش قائل شدن به رشته توسط خانواده؛ $7/84$ درصد از واریانس میزان اهمیت و ارزش قائل شدن به رشته توسط دوستان و آشنایان، $10/24$ درصد از واریانس احساس غرور داشتن به رشته خود در جامعه و $12/96$ درصد از واریانس احتمال برخورداری از درآمد مناسب داشتن با شاغل شدن در حرفه ای مرتبط با رشته را دارد. بنابراین از میان شاخص های سنجش ارزیابی فرد از رشته تحصیلی، احتمال شاخص میزان اهمیت قائل شدن به رشته در جامعه (با ضریب تبیین $0/3025$)، سهم بیشتری به خود اختصاص داده است. برای متغیر رضایت از رشته تحصیلی، می توان اذعان داشت که این متغیر به ترتیب، توان تبیین $7/29$ درصد از واریانس متغیر انگیزه درونی؛ $3/61$ درصد از واریانس متغیر انگیزه بیرونی و $40/96$ درصد از واریانس متغیر بی انگیزگی تحصیلی را دارد. در اینجا هم

نگاره ۱- معادله ساختاری تأثیرگذاری متغیرهای ارزیابی فرد از رشته تحصیلی، انگیزه و رضایت تحصیلی

نتیجه گرفت که ارتباط معنی داری بین دو متغیر پنهان مورد بررسی وجود دارد (اسدی و مرادی، ۱۳۹۲؛ شیری و همکاران، ۱۳۹۲). شکل ۲، مدل ساختاری تحقیق را در حالت معنی داری نشان می دهد.

بعد از مشخص شدن ضریب های مسیر، برای تأیید یا رد فرضیه های پژوهش، باید از آماره t استفاده کرد. مقدار معنی داری، اصلی ترین معیار برای بررسی رابطه های بین متغیرها در مدل بوده و چنانچه قدر مطلق عدد معنی داری، بزرگتر از $1/96$ باشد، رابطه یا اثر معنی دار است و می توان

Chi-square= 166.90, df= 87, P-value= 0.00051, RMSEA= 0.058

نگاره ۲- مدل معادله‌های ساختاری در حالت معنی داری (T-value)

بنابر ضریب‌های مسیر به دست آمده، برای این مدل هر کدام از فرضیه‌های مدل تحقیق در جدول ۷ ارایه شده تحقیق چهار فرضیه محتمل است که نتایج بررسی آزمون است.

جدول ۷. خلاصه آزمون فرضیه‌های تحقیق

فرضیه‌های تحقیق	ضریب استاندارد شده	خطای استاندارد	R ²	مقادیر t	نتیجه آزمون
ارزیابی از رشته ← رضایت از رشته	۰/۶۴	۰/۵۹۲	۰/۴۱	۳/۲۳**	تأیید
انگیزه تحصیلی ← رضایت از رشته	۰/۵۴	۰/۷۱۳	۰/۲۹	۲/۳۷**	تأیید
ارزیابی از رشته ← انگیزه تحصیلی	۰/۴۷	۰/۷۸۴	۰/۲۲	۲/۵۹**	تأیید
ارزیابی از رشته ← انگیزه تحصیلی ← رضایت از رشته	۰/۲۵	-	-	-	تأیید

*: P < 0.05, **: P < 0.01

۱ درصد بر رضایت از رشته تحصیلی آنان تأثیر معنی دار و مثبتی دارد. بنابراین این فرضیه هم تأیید می شود. -ارزیابی از رشته دانشجویان کشاورزی بر انگیزه تحصیلی آنان تأثیر معنی داری دارد؛ با توجه به میزان ضریب مسیر ۰/۴۷ و همچنین آماره t (۲/۵۹) نیز می توان نتیجه گرفت ارزیابی از رشته دانشجویان کشاورزی در سطح معنی داری ۱ درصد بر انگیزه تحصیلی آنان تأثیر معنی دار و مثبتی دارد. بنابراین این فرضیه تأیید می شود. -ارزیابی از رشته دانشجویان کشاورزی بر رضایت از رشته تحصیلی بطور مستقیم دارای اثر مثبت و معنی داری برابر با

-ارزیابی از رشته دانشجویان کشاورزی بر رضایت از رشته تحصیلی آنان تأثیر معنی داری دارد؛ با توجه به میزان ضریب مسیر ۰/۶۴ و همچنین آماره t (۳/۲۳) می توان نتیجه گرفت ارزیابی از رشته دانشجویان کشاورزی در سطح معنی داری ۱ درصد بر رضایت از رشته تحصیلی آنان تأثیر معنی دار و مثبتی دارد. بنابراین این فرضیه تأیید می شود. -انگیزه تحصیلی دانشجویان کشاورزی بر رضایت از رشته تحصیلی آنان تأثیر معنی داری دارد؛ با بررسی میزان ضریب مسیر ۰/۵۴ و همچنین آماره t (۲/۳۷) می توان نتیجه گرفت ارزیابی از رشته دانشجویان کشاورزی در سطح معنی داری

متغیر میانجی انگیزه تحصیلی) بر رضایت مندی وی از رشته تحصیلی تأثیر مستقیم و معنی‌داری داشته و مدل تحلیلی در مسیر مستقیم ارزیابی فرد از رشته تحصیلی بر رضایت از رشته تحصیلی، تا ۶۴ درصد توان تبیین‌کنندگی را داشته و ۳۶ درصد باقیمانده ناشی از مقدارهای تبیین نشده و یا خطای اندازه‌گیری مدل است. همچنین متغیر میانجی انگیزه تحصیلی بر متغیر رضایت از رشته دارای اثرگذاری معنی‌دار و مثبت بوده و به میزان ۵۴ درصد تغییرات آن متغیر را تبیین می‌کند.

د- شاخص‌های نیکویی برازش برای مدل:

در مدل‌یابی معادله‌های ساختاری برای ارزیابی نیکویی برازش مدل، آماره‌هایی به وسیله لیزرل در جدول ۸ عرضه شد. شاخص‌های ارزشیابی مدل ساختاری شامل این موارد است: آزمون نیکویی برازش کای اسکوتر (χ^2)، نسبت کای اسکوتر بر درجه آزادی (χ^2/df)، ریشه میانگین مجذور خطای تقریب (RMSEA)، میانگین مجذور پس ماندها (RMR)، شاخص برازندگی افزایشی (IFI)، شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)، ۶- شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)، شاخص نیکویی برازش (GFI) و شاخص برازندگی تعدیل یافته (AGFI).

۰/۶۴ (فرضیه ۱) و همچنین متغیر میانجی انگیزه پیشرفت نیز بر روی رضایت از رشته تحصیلی دارای اثر مثبت و معنی‌داری برابر با ۰/۵۴ داشت (فرضیه ۲). لذا فرضیه شماره ۴، مبنی بر میانجی بودن متغیر انگیزه تحصیلی بین رابطه ارزیابی از رشته و رضایت از رشته تحصیلی نیز تأیید می‌شود. لذا با تأیید نقش میانجی انگیزه تحصیلی، ارزیابی از رشته تحصیلی دارای تأثیر غیرمستقیم، مثبت و معنی‌داری برابر با ۰/۲۵ روی رضایت از رشته تحصیلی دارد. در مجموع، تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش نشان داد که اثرگذاری‌های مستقیم متغیرهای ارزیابی از رشته و انگیزه تحصیلی بر رضایت از رشته تحصیلی (به ترتیب با میزان اثرات ۰/۶۴ و ۰/۵۴) و متغیر ارزیابی از رشته بر انگیزه تحصیلی (با میزان اثر ۰/۴۷) مثبت و معنی‌دار بود. همچنین اثرگذاری غیرمستقیم ارزیابی از رشته (با متغیر میانجی انگیزه تحصیلی) نیز بر رضایت از رشته تحصیلی (با میزان تأثیر ۰/۲۵) نیز مثبت و معنی‌دار بوده و فرضیه‌های پژوهش تأیید می‌شوند.

در میان مسیرهای معنی‌دار، تأثیر ارزیابی از رشته بر رضایت از رشته تحصیلی (مستقیم)، بیشترین میزان اثرگذاری را دارا می‌باشد. در نهایت متغیر ارزیابی فرد از رشته تحصیلی‌اش به طور مستقیم و غیرمستقیم (با کمک

جدول ۸: شاخص‌های نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری

شاخص برازش	χ^2	P	χ^2/df	RMSEA	RMR.	IFI	NNFI	CFI	GFI	AGFI
مقدارها	۱۶۶/۹۰	۰/۰۰۰۵۱	۱/۹۱۸	۰/۰۵۸	۰/۰۶۳	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۹۹۰
معیار مطلوب	-	>0.05	<3	<0.08	<0.08	>0.90	>0.90	>0.90	>0.90	>0.90

منابع: ربانی و ربیعی، ۱۳۹۰؛ دیامونتوپولوس و سیگاو، ۲۰۰۰؛ کوت و همکاران، ۲۰۰۱، پینگ، ۲۰۰۴؛ کلین، ۲۰۰۵؛ براون، ۲۰۰۶؛ هایلر و همکاران، ۲۰۱۰

به‌دست آمده با مدل فرضی مطابقت مناسب را داشته و نشان دهنده تأیید مدل است. ریشه میانگین مجذور خطای تقریب برابر با ۰/۰۵۸ به‌دست آمد. با توجه به آنکه حد معیار مطلوب کمتر از ۰/۰۸ است، لذا این شاخص برازش نیز قابل پذیرش بود. دیگر شاخص‌های IFI، NNFI، CFI، GFI، AGFI که هر کدام وجهی از برازش مدل ساختاری را نشان می‌دادند در جدول شماره ۸ آمده است. با توجه

بنابر نتایج به‌دست آمده از تحلیل مدل ساختاری در جدول ۶، مقدار مجذور کای برای قضاوت در مورد خطی بودن ارتباط سازه‌های مکنون برابر با ۱۶۶/۹۰ در سطح معنی‌داری (۰/۰۰۰۵۱) به‌دست آمد. بر پایه معیار مطلوب برازش مدل، شاخص نسبت مجذور کای به درجه آزادی بایستی کوچکتر از ۳ باشد که مقدار نسبت به‌دست آمده، ۱/۹۱۸ بود. با توجه به نسبت به‌دست آمده، داده‌های

مرد اثرگذار بوده است. همچنین بنابر نتایج همبستگی، همگام با یافته‌های ادراکی و همکاران (۱۳۹۰)، سلملیان و کاظم نژاد لیلی (۱۳۹۳)، نیلی و عبدی (۱۳۹۵) و الهلالی و همکاران (۲۰۱۵)، بین میزان پیشرفت تحصیلی با میزان رضایت تحصیلی و ارزیابی از رشته، بین میزان پیشرفت تحصیلی (معدل) با میزان رضایت تحصیلی و ارزیابی از رشته دانشجویان کشاورزی، همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود داشت.

بر پایه تفسیر نتایج تحلیل مدل ساختاری، همگام با نتایج ربانی و ربیعی (۱۳۹۰)، فرضیه اصلی تحقیق (ارزیابی از رشته تحصیلی، بطور معنی‌داری بر رضایت تحصیلی از رشته در میان دانشجویان کشاورزی اثرگذار است) تأیید شد و این مدل توانست تا ۶۴ درصد توان تبیین‌کنندگی را داشته باشد. به عبارتی، متغیر ارزیابی فرد از رشته تحصیلی بر رضایت مندی وی از رشته تأثیر مثبت و معنی‌داری داشته و این میزان تأثیرگذاری ۶۴ درصد بود. همچنین اثر غیرمستقیم ارزیابی از رشته (با متغیر میانجی انگیزه تحصیلی) نیز بر رضایت از رشته تحصیلی (با میزان تأثیر ۰/۲۵) نیز مثبت و معنی‌دار بوده و فرضیه‌های پژوهش تأیید شد. در بخش دیگری از یافته‌های مدل معادله‌های ساختاری، از میان شاخص‌های سنجش ارزیابی فرد از رشته تحصیلی، احتمال شاخص میزان اهمیت قائل شدن به رشته در جامعه (با ضریب تبیین ۰/۳۰۲۵)، سهم بیشتری به خود اختصاص داده است. از میان شاخص‌های سنجش رضایت از رشته تحصیلی نیز، احتمال شاخص تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در زمینه رشته تحصیلی (با ضریب تبیین ۰/۲۶۰۱)، سهم بیشتری نسبت به دیگر زمینه‌ها به خود اختصاص داده است. به عبارتی اهمیت، ارزش و اعتباری که در جامعه بر پایه ضرورت وجودی رشته شکل می‌گیرد، بیشترین تأثیر را بر ارزیابی دانشجوی کشاورزی از رشته تحصیلی خود دارد.

همچنین برای متغیر رضایت از رشته تحصیلی، بنابر یافته‌ها، این متغیر به ترتیب، توان تبیین ۳۷/۲۱ درصد از واریانس تمایل به ادامه تحصیل در این رشته؛ ۴۲/۲۵ درصد از واریانس تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در زمینه رشته تحصیلی؛ ۲۴/۰۱ درصد از واریانس میزان علاقه دانشجوی به محتوای رشته؛ ۱۶/۸۱ درصد از واریانس میزان

به شاخص‌های ارزیابی برزندگی کل مدل می‌توان نتیجه گرفت مدل نهایی دارای برازش قابل پذیرش بوده و نیازی به اصلاح‌های تکمیلی نداشته است.

بحث و نتیجه‌گیری

اولویت‌بندی عامل‌های اصلی تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی به عنوان یک عامل بنیادی و ریشه‌ای در علاقمندی به تحصیل در رشته و ارزیابی مثبت از رشته تحصیلی میان دانشجویان کشاورزی دارد. بنابر یافته‌ها، بر پایه این اولویت‌بندی، به ترتیب گویه‌های کسب مدرک تحصیلی و تشویق رسانه‌ها (تلویزیون، رادیو، مجله‌ها، روزنامه‌ها و سایت‌های اینترنتی) در اولویت‌های اول و دوم و گویه توصیه و یا تشویق دبیران و مربیان با میانگین ۲/۳۲ و انحراف معیار ۱/۴۲۴ در اولویت آخر عامل‌های اصلی تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی قرار داشت. به نظر می‌رسد برخلاف نتایج ربانی و ربیعی (۱۳۹۰) و شاه‌ولی و عابدی سرورستانی (۱۳۹۳) و همگام با یافته‌های تحقیق زرافشانی و همکاران (۱۳۹۵)، فرهنگ مدرک‌گرایی و تأثیر رسانه‌ها، نقش مؤثرتری برای انتخاب رشته در مقابل علاقه و منطق انتخاب رشته داشته باشد. بالابودن سهم عامل‌های اجتماعی و فرهنگی مانند اولویت مدرک‌گرایی می‌تواند بر ارزیابی از رشته و رضایت تحصیلی دانشجویان کشاورزی در مراحل بعدی تأثیر منفی بگذارد (معمارپور و همکاران، ۱۳۹۲).

در مقایسه بین ارزیابی از رشته، انگیزه تحصیلی و رضایت از رشته تحصیلی (بر پایه جنسیت)، یافته‌ها نشان داد، میان دانشجویان پسر و دختر تفاوت معنی‌داری با میزان ارزیابی از رشته خود و انگیزه تحصیلی وجود داشت. به عبارتی دانشجویان پسر، سطح ارزیابی بالاتر نسبت به رشته خود و انگیزه تحصیلی بیشتری در مقابل دانشجویان دختر داشتند. به نظر می‌رسد تصور غالب در جامعه به ماهیت مردانه تلقی شدن رشته‌های کشاورزی در این امر تأثیرگذار بوده باشد. به عبارتی این تصورها که طبیعت کارهای تولیدی کشاورزی و فرصت‌های شغلی در بخش کشاورزی با شرایط روحی و جسمی زنان سازگار نیست و محیط‌های کاری در کشاورزی مردانه تلقی می‌شود (زرافشانی و همکاران، ۱۳۹۵) شرایط فرهنگی و محیطی و خودپنداری توان اجتماعی و علمی بر ارزیابی دانشجویان دختر در مقایسه با ارزیابی دانشجویان

نتیجه آن بهبود رضایت تحصیلی از رشته در میان آنان ایجاد نماید.

در همین زمینه، برنامه درهای باز دانشگاه برای دانش آموزان مقاطع مختلف، دبیرستان و پشت کنکوری‌ها، می‌تواند به عنوان یک فرصت مهم و راهکار مؤثر بر ایجاد علاقمندی و شناخت از نزدیک با ماهیت و محتوای رشته‌های کشاورزی دانشگاهی باشد. با حضور پررنگ تر رشته‌های کشاورزی و معرفی برخی از دستاوردهای رشته‌های مختلف کشاورزی و نشریه‌های شناخت رشته‌های کشاورزی، زمینه بسیار مؤثری بر شناخت مناسب و ایجاد علاقمندی در انتخاب رشته‌های تحصیلی بازدیدکنندگان فراهم می‌کند و همچنین بر ارزیابی عامه بر جذابیت و ارزشمندی رشته‌های کشاورزی و اصلاح نگاه منفی جامعه درباره رشته‌های کشاورزی اثربخش خواهد بود (زرافشانی و همکاران، ۱۳۹۵).

- اولویت قائل شدن و حمایت بیشتر از تحقیقات دانشگاهی که برای شناسایی و توسعه پتانسیل‌های اشتغال زایی در بخش کشاورزی، ایجاد برنامه‌های حمایتی مالی و اعتباری برای دانش‌آموختگان کشاورزی و همچنین توسعه درس‌ها با محتوای کارآفرینانه کشاورزی در برنامه‌های آموزشی دانشگاهی طراحی شده‌اند می‌تواند شرایط شاغل شدن در بخش کشاورزی را تقویت نماید. همچنین برگزاری جلسات معارفه دانشجویان تازه وارد با کمک تشکیل کمیته‌ای از استادان دانشگاه، مشاوران تحصیلی، دانشجویان در حال تحصیل و دانش‌آموختگان موفق در زمینه کشاورزی تشکیل شود که ضمن معرفی رشته کشاورزی و شغل‌های مرتبط با آن، انگیزه و علاقه به این رشته را در دانشجویان تقویت کند.

نداشتن تمایل به تغییر دادن رشته تحصیلی و ۱۶/۰۰ درصد از واریانس تمایل به توصیه به دیگران برای انتخاب این رشته تحصیلی را داشت که از میان شاخص‌های سنجش رضایت مندی از رشته تحصیلی، احتمال شاخص تمایل به شاغل شدن (به عنوان شغلی اصلی) در زمینه رشته تحصیلی (با ضریب تبیین ۰/۴۲۲۵)، سهم بیشتری نسبت به سایر موارد به خود اختصاص داده است. در جمع‌بندی نتایج می‌توان به این پیشنهادها اشاره داشت:

- اطلاع‌رسانی درست در مورد ماهیت رشته‌های تحصیلی کشاورزی در هنگام انتخاب رشته تحصیلی با کمک دفترچه‌های اطلاع‌رسانی کمکی و جهت‌گیری رسانه‌ها برای تغییر فرهنگ مدرک‌گرایی، نقش مؤثری بر بهبود عامل‌های تأثیرگذار بر انتخاب رشته تحصیلی خواهد داشت.

- طراحی کارگاه‌های فرهنگ‌سازی و تقویت خودپنداره‌های شغلی و تحصیلی میان دانشجویان دختر، حمایت‌های بیشتر از نهادهای اجرایی مرتبط با رشته‌های کشاورزی برای حمایت از طرح‌های اشتغال‌زایی دانشجویان دختر می‌تواند زمینه مؤثری را برای بهبود ارزیابی از رشته میان دانشجویان زن ایفا کند.

- تقویت ارتباط بین دانشگاه با بازار کار و اشتغال و اطلاع‌رسانی توسط استادان دانشگاه و با همکاری شاغلان در رشته‌های کشاورزی برای معرفی درست تر رشته‌های کشاورزی و جذابیت‌های این رشته‌ها، جایگاه‌های اشتغال این رشته و برگزاری برنامه‌های بازدید از محتوا و ماهیت رشته‌های یادشده می‌تواند نقش مؤثری بر بهبود ارزیابی دانشجویان کشاورزی و افزایش انگیزه تحصیلی آنان و در

منبع‌ها

آتشکار، ح.، سهرابی، ز.، بیگدلی، ش. و بهاری، ف. (۱۳۹۳). رابطه بین انگیزش پیشرفت و رضایت تحصیلی دانشجویان سال آخر پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران. فصلنامه طب و تزکیه، ۲۳ (۲۱)، صص ۲۱ تا ۳۴.

آقازاده، ه. و یزدانی، س. (۱۳۹۴). بررسی تاثیر استراتژی‌های رقابتی بر بازارگرایی و توسعه محصول جدید در بانک‌های تجاری کشور. دو فصلنامه علمی- پژوهشی کاوش‌های مدیریت بازرگانی، ۷ (۱۴)، صص ۱۴۶-۱۲۱.

احمدپور، ا. (۱۳۹۵). عامل‌های موثر در رضامندی دانش‌آموختگان ترویج و آموزش کشاورزی شاغل در بخش کشاورزی استانهای شمالی از آموخته‌های گرایش تحصیلی. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۳۸، صص ۶۶-۷۷.

ادراکی، م.، رامبد، م. و روح‌اله، ع. (۱۳۹۰). ارتباط رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان

- پرستاری. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۱ (۱)، صص ۳۹-۳۲.
- ادهمی مقدم، ف.، صاحب الزمانی، م.، طباطبایی جمارانی، م.، فراهانی، ح. و باباگلی، ن. (۱۳۹۴). میزان آگاهی دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاه آزاد اسلامی واحد پزشکی تهران نسبت به رشته تحصیلی خود در بدو ورود به دانشگاه. مجله علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی. ۲۵ (۲)، صص ۱۵۱ تا ۱۵۶.
- ارفعی، ک.، امیرعلی اکبری، ص. و علوی مجد، ح. (۱۳۸۷). علاقمندی به تحصیل در رشته مامایی و عامل‌های مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران. مجله دانش و تندرستی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شاهرود، ۳ (۱)، صص ۳۲-۲۸.
- اسدی، ن. و مرادی، ا. (۱۳۹۲). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و کارآفرینی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان و ارائه مدل. نشریه مدیریت و فیزیولوژی ورزشی شمال. ۱۰ (۲)، صص ۴۰-۲۹.
- اکبری بورنگ، م. (۱۳۹۴). نقش دورنمای آینده شغلی بر انگیزش تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. جله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۱۰ (۲)، صص ۱۴۹-۱۳۸.
- پرهیزی، ر. (۱۳۹۱). رابطه نوع و شیوه‌های ارزشیابی با پیشرفت تحصیلی، انگیزه و میزان رضایت دانشجویان دانشگاه محازی اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان.
- جهانی، ف. و آژ، ن. (۱۳۹۵). بررسی میزان رضایت دانشجویان پرستاری و مامایی از رشته خود در دانشگاه علوم پزشکی استان قزوین سال ۱۳۹۴، گزارش نهایی طرح تحقیقاتی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین. ۱، صص ۳۸-۱.
- حیدری، ع.، عسگری، پ.، مشاک، ر. و ساعدی، س. (۱۳۹۴). رابطه انگیزش تحصیلی و انگیزه پیشرفت با محیط آموزشی دانشجویان دختر. فصلنامه علمی پژوهشی زن و فرهنگ، ۶ (۲۴)، صص ۱۰۷-۹۵.
- ربانی، ر. و ربیعی، ک. (۱۳۹۰). ارزیابی انتخاب رشته و تأثیر آن بر رضایت تحصیلی دانشجویان دانشگاه اصفهان. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۶۰، صص ۱۲۰-۹۹.
- رحیمی، ف. و آبروش، ن. (۱۳۹۳). توسعه آموزش و جهانی شدن آموزش عالی. تهران: اولین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران. مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی، انجمن علمی توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین. ۱، صص ۸-۱.
- زرافشانی، ک.؛ شرفی، ل.، بیناییان، ا.، ملک حسینی، ا.، نوروزی، م. و حیدری، ح. (۱۳۹۵). بررسی علل انصراف دانشجویان از تحصیل؛ مورد دانشگاه رازی کرمانشاه. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۲۲ (۱)، صص ۴۳-۱۹.
- رضایی، ر.، گلباز، ش.، شرفی، ل. و نجفلو، پ. (۱۳۹۵). تأثیر گرایش به یادگیری و اشتیاق به کار بر قصد کارآفرینانه دانشجویان کارشناسی ارشد رشته‌های کشاورزی دانشگاه زنجان. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۳۹، صص ۹۴-۱۰۹.
- زمانی، غ. و کریمی، و. (۱۳۹۴). انگیزه‌ی دانش‌آموختگان کشاورزی دانشگاه شیراز برای خدمت در مناطق روستایی. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۳۳، صص ۵۵-۴۷.
- سلملیان زهره، کاظم نژاد لیلی احسان. (۱۳۹۳). همبستگی عزت نفس با موفقیت تحصیلی در دانشجویان. مجله پرستاری و مامایی جامع نگر. ۲۴ (۱)، صص ۴۷-۴۰.
- شاه‌ولی، م. و عابدی سروستانی. ا. (۱۳۹۳). عامل‌های مؤثر بر علاقه و استعداد تحصیلی دانشجویان رشته‌های کشاورزی ایران. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۳۰، صص ۱۶ تا ۳۰.
- شیری، ن.، سواری، م. و رستمی، ف. (۱۳۹۲). رابطه بین ویژگی‌های روانشناختی با نیت کارآفرینانه دانشجویان

- کشاورزی دانشگاه تهران. ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۲ (۴)، صص ۱۱۹-۱۰۳.
- صفایی موحد، س.، میراحمدی، خ. و صالحی، م. (۱۳۹۲). بررسی اثربخشی دوره‌های آموزش ضمن خدمت مجازی و نقش آن در ارتقای عملکرد حرفه‌ای دبیران، مجله رفتار سازمانی، در آموزش و پرورش، ۱ (۲)، صص ۲۳-۳۴.
- علوی، م. (۱۳۹۳). گزارش دهی نتایج مطالعات با کاربرد مدل یابی معادله‌های ساختاری. فصلنامه مدیریت پرستاری، ۳ (۲)، صص ۱۹-۸.
- فرشچی، ف. و اردلان، م. (۱۳۹۳). رضایت از رشته تحصیلی و دستاوردهای تحصیلی دانشجویان مطالعه موردی: دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی. تهران: همایش بین الملل مدیریت، موسسه سفیران فرهنگی مبین، ۱، صص ۱۳-۱.
- معصومی کلاتی، ع. (۱۳۹۳). روش اجرایی مهارت و نیاز سنجی آموزشی. سازمان مهندسی و عمران شهر تهران، معاونت مهندسی و برنامه ریزی، واحد آموزش و بهسازی منابع انسانی. نگارش دوم. صص ۹-۱.
- معمارپور، م.، بذرافکن، ل.، موسوی، ا. و وثوقی، م. (۱۳۹۲). عامل‌های موثر بر انتخاب رشته تحصیلی در دانشجویان دندانپزشکی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۳ (۴)، صص ۲۶۹-۲۶۰.
- نوغانی، ف.، بیات ریزی، م.، قربانی، ز. و رمیم، ط. (۱۳۹۴). بررسی همبستگی هوش هیجانی و رضایت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران. مجله دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۷۳ (۲)، صص ۱۱۶-۱۱۰.
- نیلی، م. و عبدی، ح. (۱۳۹۵). رابطه رویکرد مطالعه عمل فکورانه با رضایت از دوره آموزشی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۲. مجله آموزش پرستاری، ۵ (۲)، صص ۲۳-۱۶.
- واحدی، ش.، اسماعیل پور، خ.، زمان زاده، و. و عطایی زاده، ا. (۱۳۹۱). نیمرخ‌های انگیزش تحصیلی دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی: رویکرد فرد-محور. فصلنامه افق پرستاری، ۱ (۱)، صص ۴۶-۳۶.
- یمنی دوزی سرخابی، م. (۱۳۹۳). رویکردها و چشم اندازهای نو در آموزش عالی. تهران: نشر پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱، صص ۵۱۸-۱.

Barkley, A. P. and Parrish, D. M. (2005). The Selection of a Major Field of Study in the College of Agriculture at Kansas State University. Selected Paper prepared for presentation at the American Agricultural Economics Association Annual Meeting, Providence, Rhode Island, 24-27, 1-30.

Brown, T. A. (2006). Confirmatory Factor Analysis for Applied Research. New York: Guilford Press.

Chakraborty, R. (2016). Dimensional Analysis of Academic Motivation Scale in Indian Secondary School Students. International Journal of Advanced Research in Education & Technology (IJARET), 3 (2), 111-113.

Cote, J. Netemeyer, R. and Bentler, P. (2001). Structural equation modeling—improving model fit by correlating errors. J. Consum. Psychol. 10 (1, 2), 87-88.

Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. (2000). Introducing LISREL: A guide for the uninitiated. London: SAGE.

El-Hilali N., Al-Jaber S. and Hussein, L. (2015). Students' Satisfaction and Achievement and Absorption Capacity in Higher Education. Global Conference on Contemporary Issues in Education,

Las Vegas, USA. *Social and Behavioral Sciences*, 177, 420 – 427.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. United States of America Pearson prentice hall.

Hakim A. (2014). Nursing students' satisfaction about their field of study. *Journal of advances in medical education and professionalism*; 2(2), 82–87.

Hamed Rad, F., Ghaffari, T. and Hoshyar, E. (2014). Motivations for Choosing Field of Study among Medical and Dental Students of Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. *Res Dev Med Educ*, 3 (1), 25-29.

Hegarty N. (2010). Application of the Academic Motivation Scale to Graduate School Students. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*, 6(2), 48-55.

Kanno, H. and Koesice, G. F. (2010). MSW students' satisfaction with their field placements: the role of preparedness and supervision quality *Journal of Social Work Education*, 46(1), 23-39.

Keshishian, F., Brocovich, J. M., Boone, R. T. and Pal, S. (2010). Motivating Factors Influencing College Students' Choice of Academic Major. *American Journal of Pharmaceutical Education* 2010; 74 (3), Article 46, 1-7.

Kline, R. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*, 2nd edn. (The Guilford Press, London).

Noorafshan A., Pourahmad S., Sagheb M.M., Dehghani- Nazhvani A., Dehshahri A., Abdollahi M., Mohebbi Z., Keshtkaran Z., Ahmadi A., Kavousipour S., Farahmand F., Khorrami H., Soltani R. and Karbalay-Doust S. (2014). The Students' Intentions and Satisfaction with the Field of Study and University. *J Adv Med Educ Prof*. 2(4), 176-182.

Ping Jr, R. A. (2004). On assuring valid measures for theoretical models using survey data. *J. Bus. Res.* 57, 125–141.

Stoen Utvar, B. K., and Haugan, G. (2016). The academic motivation scale: dimensionality, reliability, and construct validity among vocational students. Norwegian University of Science and Technology, *Nordic Journal of Vocational Education and Training*, 6(2), 17–45.

Tessema, M., Ready, K., and Yu, W. (2012). Factors affecting College Students' Satisfaction with Major Curriculum: Evidence from nine years of data. *International Journal of Humanities and Social Science*, 2(2), 34-44.

Vallerand, R., Pelletier, L., Blais, M., Briere, N., Senecal C., and Vallieres, E. (1992). The Academic Motivation Scale: A Measure of Intrinsic, Extrinsic, and Amotivation in Education Educational and Psychological Measurement, 52 (4), 1003-1017.

Vieira, A. L. (2011). *Interactive LISREL in Practice: Getting Started with a SIMPLIS Approach*. New York, NY: Springer.

The Effect of Agricultural Students' Attitude at the University of Mohaghegh Ardabili from the Field of Study on Academic Satisfaction, by Mediating of Academic Motivation

M. Sookhtanlou¹, A. Bondori²

1- Assistant Professor. Faculty of Agriculture and Natural Resources. University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

2- MSc Student of Agricultural Management, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Abstract

Agricultural students' favorable evaluation of their field of study can increase their academic satisfaction which in turn can lead to the academic satisfaction. The main purpose of this research was to study the effect of agricultural students' attitude from field of study on academic satisfaction, by mediating of academic motivation at the University of Mohaghegh Ardabili (Iran). The statistical population of research consisted of 740 students in 2016-2017 academic years, in the University of Mohaghegh Ardabili (N=740). In This causal-correlation study according to Cochran formula, sample size obtained 275 person (n= 275) which were accessed through random stratified sampling method. The research instrument was a questionnaire consisted of 3 sections of academic satisfaction, evaluation of field of study, and Vallerand's Academic Motivation Scale. Content validity of the questionnaire was confirmed by a panel of faculty members and experts. Construct validity (AVE) and composite reliability (CR) of the research instrument were tested by estimating the measurement model and sustained after making necessary corrections. The data were processed using SPSSwin20 and LISREL, then analyzed through Structural Equation Modeling (SEM). The findings revealed that among the academic achievement with academic satisfaction, academic motivation and field of study evaluation, there was a significant positive correlation among students. Structural equation modeling results showed the effect of field of study evaluation on students' academic satisfaction, 64% (directly); and by effectiveness of academic motivation (mediator variable) in the model (25%) was confirmed. Among the indicators of students' evaluation from the field of study and academic satisfaction, respectively, the amount of importance the field of study in society (coefficient of determination: 0.3041) and tend to be employed (as main job) in their field of study (coefficient of determination: 0.2601), accounted the major parts in academic satisfaction.

Index Terms: Field of study, academic satisfaction, academic motivation, agricultural students.

Corresponding Author: M. Sookhtanlou1

Email: m.sookhtanlo@uma.ac.ir

Received: 28/4/2017 ; **Accepted:** 21/11/2017